

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

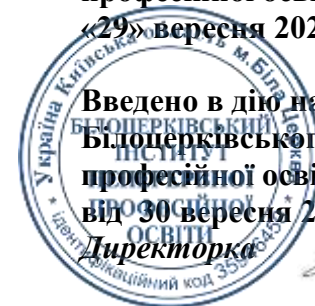
«29» вересня 2021 року протокол № 7

**Введено в дію наказом директорки
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від 30 вересня 2021 року № 01-01/68 О.Д.

Директорка

В.В. Сидоренко

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Філософія освіти»**

Шифр за ОП	<u>ОК1</u>
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Освітня програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>
Рік навчання	<u>I, семестр 1</u>
Вид дисципліни	<u>професійна підготовка, обов'язкова</u>
Форма навчання	<u>заочна</u>

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри методики професійної
освіти та соціально-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти
(протокол № 7 від «08» вересня 2021 р.)

завідувач кафедри
Біла Церква 2021

А.Б. Ермоленко

1. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові:	Мандрагеля Володимир Андрійович
Науковий ступінь (спеціальність):	Доктор філософських наук за спеціальністю 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії»
Вчене звання (спеціальність):	Професор кафедри національної безпеки
Посада:	Професор кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін БІНПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України
ORCID:	http://orcid.org/0000-0003-0807-5309
Профіль:	https://scholar.google.com.ua/citations?user=Jl2RuswAAAAJ&hl=uk
e-mail:	mandra09@gmail.com
Контактний телефон:	+38067 -245-14-34

2. Інформація про курс навчальної дисципліни

Кредити ЕКТС:	4
Лекції:	8
Лабораторні заняття:	-
Практичні заняття:	10
Самостійна робота:	102
Курсова робота:	-
Вид контролю:	залік
Мова викладання:	Українська, англійська
Форма викладання:	очна / дистанційна (з використанням репозитарію та дистанційного програмного ресурсу Teams)

3. Інформація про доступність в мережі

Профіль навчальної дисципліни	-
Репозитарій навчальної дисципліни:	Доступ надається в індивідуальному порядку
Консультації:	Онлайн-консультації за попередньою домовленістю: (Viber: +38067-245-14-34) в робочі дні з 9.30 до 17.30

4. Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує навчальна дисципліна

Компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 2. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем філософії освіти.

СК 2 Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати філософське дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК 3 Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність у сфері психології.

СК 7. Здатність приймати фахові рішення та діяти в складних і непередбачуваних умовах, кризових ситуаціях, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію, налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, цінувати та поважати різноманітності та мультикультурності.

СК 9 Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

РН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здійснювати реферування наукових джерел. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.

РН 2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження: із застосуванням валідних, надійних та точних методів. Визначати методологію дослідження володіти сучасними технологіями проектування та організації наукового дослідження на підставі комплексного підходу до вирішення

проблеми професійної діяльності, представляти результати дослідницьких досягнень.

РН 3. Узагальнювати емпіричні дані, аргументовано та доступно формулювати та представляти теоретичні висновки, об'єктивно оцінювати достовірність одержаних результатів наукового дослідження.

РН 6. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

РН 8. Доступно й аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

РН 9. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення по допомогу або підвищення професійної кваліфікації, рекомендувати способи розв'язання складних завдань і проблем в умовах сучасного інформаційного простору та суперечливих вимог, вдосконалювати професійно-важливі якості особистості сучасного психолога.

РН 10. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, демонструвати соціальну відповідальність та свідому поведінку, сповідувати гуманістичні та демократичні цінності.

РН 12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

5. Методи навчання

Навчання, незалежно від форми викладання (в аудиторії чи он-лайн / дистанційному режимі), передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти ефективно засвоювати нові знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти навичок оволодіння новітніх епістемологічних методів у різних формах організації занять, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і спрямована на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями, навичками та вміннями за темами навчальної дисципліни.

6. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Філософія освіти» є поглиблення наявного стану світоглядної культури і навичок абстрактного

мислення, аналізу феномену освіти в контексті сучасних світоглядно-методологічних парадигм антропології і аксіології. Формування і розвиток сучасної світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді неможливе без філософії як теоретичної основи світобачення та певного методу відношення до світу. Філософська культура студента зумовлює як адекватне сприйняття ним навчального матеріалу практично всіх наук, так і виступає передумовою його формування як особистості. Вона також обумовлює ефективність виховної роботи, оскільки підвищує загальну культуру мислення, вміння раціонально відібрати з потоку наукової інформації необхідний матеріал. Оволодіння філософією освіти сприяє становленню самосвідомості, інтелектуальному розвитку, вмінню знаходити оптимальний вихід з ціннісно-кризових ситуацій.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей зазначених в пункті 4 цього силабусу.

7. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, вивчення яких має передувати навчальній дисципліні (пререквізити):- соціальна та екологічна безпека діяльності, теоретико-методологічні проблеми психології, методика викладання психології у вищій школі.

Перелік дисциплін, які мають вивчатися одночасно або безпосередньо після вивчення навчальної дисципліні (кореквізити):- методологія та методика організації наукових досліджень, психологія масової поведінки, педагогіка вищої школи .

8. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Філософія освіти: сутність, зміст, еволюція концепцій і підходів

Тема 1. Предмет філософії освіти

Предмет і природа філософського знання. Філософія як специфічний тип знання. Структура філософського знання. Поняття освіти. Виникнення філософії освіти. Актуальність проблематики філософії освіти. Інституціоналізація філософії освіти. Методологія і функції філософії освіти. Еволюція предмету філософії освіти. Гуманістична переорієнтація сучасного суспільства. Основні проблеми філософії освіти.

Тема 2. Філософське розуміння сутності освіти у історичному контексті

Виховання у Первісному суспільстві. Перші школи світової цивілізації. Феномен античної філософської школи. Філософсько-педагогічні погляди Сократа, Платона, Аристотеля та Демокрита. Християнство та інститут

освіти в епоху Середніх віків. Розвиток філософії освіти в епоху Відродження і Нового часу. Історична ретроспектива філософії освіти XIX-XX ст.

Тема 3. Освіта та ідеї її розвитку у філософській думці

Освіта, її сутність та зміст. Освіта як єдність навчання та виховання людини. Зіставлення понять «соціалізація особистості», «формування особистості», «розвиток особистості» та «освіта».

Теоретико-пізнавальні питання дослідження освіти в науці та філософії. Філософія освіти як галузь філософії. Основні підходи до визначення предмета філософії освіти. Філософія освіти як гранично широка рефлексія на освіту та педагогіку. Філософія освіти та педагогіка і їхня роль у міжособистісних відношеннях, соціально-культурних контекстах.

Типи раціональності та моделі освіти. Ідеали та цілі виховання і навчання на різних історичних етапах суспільного розвитку.

Тема 4. Еволюція та диверсифікація ідей філософії освіти

Сучасні філософські теорії особистості та педагогіка. Теорія когнітивного розвитку Ж. Піаже: роль соціального середовища в інтелектуальному розвитку. Соціально-історична теорія когнітивного розвитку Л. Виготського. Значення Вальдорфської школи педагогіки як теорії виховання та навчання людини майбутнього. Школа М. Монтесорі. Фрейдизм, психоаналітична теорія стадій розвитку людини і філософія освіти. Структура особистості та теорія зрілості К. Юнга. Практична значущість ідей Е. Еріксона для розвитку освіти. Епоха постіндустріалізму та стратегії розвитку освіти. Неопрагматизм, екзистенціалізм, постмодернізм та їхні моделі освіти людини.

Змістовний модуль 2. Сучасні філософські проблеми розвитку освіти

Тема 5. Освіта як феномен культури та соціальний інститут

Сутність освіти як явища культури. Взаємозв'язок динаміки культури та еволюції освітянської діяльності. Система освіти як культурний посередник. Поняття «ідеал освіченості». Історична конкретність та мінливість цього поняття. Поняття «парадигма», «освітня парадигма». Освіта як особливий тип людської діяльності та соціальний інститут. Особливості взаємодії освіти з іншими інститутами суспільства (держава, сім'я, релігія, наука). Особливості соціальних відносин у сфері освіти.

Тема 6. Основні проблеми сучасної філософії освіти.

Філософські концепції освіти. Основні напрямки розвитку філософії освіти. Філософія як теоретична основа світогляду. Специфіка філософського

знання. Філософська освіта. Поняття іманентного та трансцендентного як специфічний спосіб упорядкування картини світу. Релігія і філософія в пошуках першооснов буття. Світогляд людини і її самоактуалізація як проблема філософії освіти.

Антропологія освіти. Аксиологія освіти. Наука і освіта в сучасному інформаційному суспільстві. Постмодернізм і класична філософія освіти. Нові концептуальні парадигми філософії світу.

Тема 7. Філософсько-методологічні проблеми розвитку сучасної освіти.

Сутність філософської методології сучасної освіти. Вивчення специфічних законів самоорганізації, розвитку і функціонування освіти як соціокультурного феномена. Концептуальні основи системного забезпечення стратегії розвитку освіти. Новітні філософсько-методологічні розробки щодо навчально-виховного процесу. Роль діалогових методів, проблемних підходів до процесу навчання. Розвиток синергетичної методології у вітчизняній науці. Проблеми стандартизації в освіті

Тема 8. Аксиологічні виміри освіти

Аксиологізація філософії освіти як вимога сучасності. Основні парадигмальні побудови філософсько-педагогічної аксіології. Ціннісні засади сучасної психолого-педагогічної практики. Вимоги щодо поєднання світоглядних цінностей і психолого-педагогічної практики

Освіта як цінність. «Мета», «ідеал», «цінність»: специфіка вживання цих понять у філософії освіти. Освіта та її цінність у сучасному світі.

9. Структура курсу та форма контролю знань

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СР	
Змістовний модуль 1							
«Філософія освіти: сутність, зміст, еволюція концепцій і підходів»							
1	Лекція 1	Предмет філософії освіти	2				2
	Практичне заняття 1	Філософське розуміння сутності освіти у історичному контексті.			2		11
	Самостійна робота 1	Глобальні проблеми людства і роль освіти у їх вирішенні				25	4
2	Лекція 2	Освіта та ідеї її розвитку у філософській думці.	2				2
	Практичне заняття 2	Еволюція та диверсифікація ідей			2		5

		філософії освіти					
	Практичне заняття 3	Особливості розвитку філософії освіти у XIX-XXI ст.			2		6
	Самостійна робота 2	Філософія освіти в історії розвитку цивілізацій				26	5
Всього за змістовний модуль 1 – 45 год.			4	-	6	51	35
Змістовний модуль 2							
«Сучасні філософські проблеми розвитку освіти»							
3	Лекція 3	Освіта як феномен культури та соціальний інститут.	2				2
	Практичне заняття 4	Основні проблеми сучасної філософії освіти			2		11
	Самостійна робота 3	Вплив освіти і культури на розвиток суспільства				25	4
4	Лекція 4	Філософсько-методологічні проблеми розвитку сучасної освіти.	2				2
	Практичне заняття 5	Аксіологічні виміри освіти			2		11
	Самостійна робота 4	Відповідність вітчизняної системи освіти сучасним філософським тенденціям.				26	5
Всього за змістовний модуль 2 – 45 год.			4	-	4	51	35
Залік							30
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.							100

Поточний контроль – протягом кожного практичного заняття (до 11 балів).
Контроль самостійної роботи – протягом кожного заняття (СР 1 – 4 бали, СР 2 – 5 балів, СР 3 – 4 балів, СР 4 – 5 бали).
Підсумковий контроль – залік (30 балів).

10. Політика курсу навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За відвідування 1 лекції / 1 практичного заняття нараховується 1 бал. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно із погодженням викладача, у цьому випадку за відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування по темі лекції / практичного заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (практичне заняття – 2 бали; самостійна робота – 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час підсумкового контролю та заліку заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. При виявленні у матеріалах курсу помилок, у тому числі описок, некоректного подання ілюстрацій, тощо, здобувачі вищої освіти отримують заохочувальні бали – 0,2 бали за кожен помилку. Для цього необхідно на електронну адресу викладача надіслати наступну інформацію: назва документу в якому зроблено помилку, сторінка та абзац (номер таблиці / номер рисунку) де знаходиться ця помилка, опис помилки та вірний правопис / значення. За плагіат та некоректну поведінку, у тому числі запізнення) знімаються штрафні бали. За плагіат – 25 балів; некоректну поведінку від 0,2 балів до 5 балів включно.

10. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою по видам навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій і практичних занять	8
Участь у кейсах на практичних заняттях	44
Самостійна робота (оформлення результатів кейсів з практичних занять, підготовка статей та тез доповідей, аналіз інформаційних джерел)	18
Залік	30

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	задовільно
50 - 54	E	
35 - 49	FX	незадовільно з

		МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1 - 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Список літератури

Основна:

1. Базалук О.О. Філософія освіти: навчально-методичний посібник / О.О. Базалук, Н.Ф. Юхименко. К.: Кондор, 2015. 164 с.: іл.
2. Губерський Л. В. Філософія як теорія та методологія розвитку освіти. Л. Губерський В. Андрущенко В. – К. : Леся, 2008. 514 с.
3. Навчальний посібник з курсу «Філософія освіти» для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / Т.Н. Кучера, Л.І. Насонова, В.В. Дейнека. Харків: ХНМУ, 2015. 63 с.
4. Філософія освіти. Навчальний посібник. / Т.Н. Кучера, Л.І. Насонова, В.В. Дейнека. Харків: ХНМУ, 2015. 63 с.
5. Філософія освіти і науки: навч. посіб. / І. С. Алексейчук та ін. 2-ге вид. переробл. та доповн. – Слов'янск, 2019. 365 с.
6. Філософія освіти (хрестоматія); уклад.: Огнев'юк В. О., Кузьменко О. М. Київ, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. 506 с.
7. Barrow R., Woods R. An Introduction to Philosophy of Education, 4th Edition. London, Routledge, 2006. 225 pp.
8. Philosophy of Education. Stanford Encyclopedia of Philosophy. Oct. 7, 2018. URL: <https://plato.stanford.edu/entries/education-philosophy/>
9. Tan Ch. Philosophical perspectives on education. In Tan, C., Wong, B., Chua, J.S.M. & Kang, T. (Eds.), Critical Perspectives on Education: An Introduction. Singapore: Prentice Hall, 2006. pp. 21-40.

Допоміжна:

10. Жижко Т. А. Філософія академічної освіти : Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 403 с.
11. Калюжна В. Ю. Філософія освіти американського Просвітництва. РВВ ЛДУВС, 2008. 206 с.
12. Качуровський М.О. Філософія освіти: навчально-методичний посібник. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. 116 с.
13. Карпенчук С. Г. Філософія освіти (загальна теорія педагогіки).К. : Видавничий дім «Слово», 2013. 687 с.
14. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти. Київ: Центр «Магістр- С», 1996. 321 с.